

Державна служба України з надзвичайних ситуацій

**Черкаський інститут пожежної безпеки
імені Героїв Чорнобиля
Національного університету цивільного захисту України**

**Матеріали XII Міжнародної
науково-практичної конференції
«ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ГАСІННЯ ПОЖЕЖ
ТА ЛІКВІДАЦІЇ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ»**

08-09 квітня 2021 року

Теорія і практика гасіння пожеж та ліквідації надзвичайних ситуацій: Матеріали XII Міжнародної науково-практичної конференції – Черкаси: ЧІПБ ім. Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, 2021. – 322 с.

Рекомендовано до друку Вченою радою факультету оперативно-рятувальних сил
ЧІПБ імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України
(протокол № 8 від 16.03.21 р.)

Дозволяється публікація матеріалів збірника у відкритому доступі комісією з питань роботи із службовою інформацією в ЧІПБ імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України
(протокол № 3 від 29.03.2021 р.)

Черкаси – 2021

© ЧІПБ ім. Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, 2021

підготовки добровільної пожежної охорони та професійної рятувальної служби в Україні», який співфінансований Міністерством закордонних справ Республіки Польща в рамках польської співпраці розвитку для уніфікації стандарту підготовки за напрямом гасіння внутрішніх пожеж.

Програма поступово наближає осіб, що навчаються, від ключових життєво-необхідних знань та понять про пожежу до найефективніших способів організації її гасіння із урахуванням сучасних відомостей науки та найраціональнішого способу підготовки, який використовується у всьому світі – Compartment Fire Behaviour Training.

Під час проведення занять на вогневому тренажері учасники матимуть можливість безпосередньо побачити процес розвитку пожежі у приміщенні, зможуть навчатись «читати» ознаки поведінки пожежі, а також визначити, яким чином оперативні дії вплинуть на розвиток і середовище пожежі, відпрацюватимуть елементи проведення розвідки пожежі, в тому числі – з використанням тепловізора, прийоми роботи з комбінованими пожежними стволами та керування газовими потоками.

ЛІТЕРАТУРА

1. Житкова А. «Вогневий модуль»: у Черкасах з'явився сучасний тренажер для пожежників. *Вичерпно*. 24 листопада 2020 р. URL: <http://vycherpno.ck.ua/vognevij-modul-u-cherkasah-z-yavivsa-suchasnij-trenazher-dlya-pozhezhnikov/> (дата звернення: 25.02.2021).

2. В ЧІПБ відбулося відкриття та презентація тренажеру «Вогневий модуль». *Zmi.ck.ua*. 25 листопада 2020 р. URL: <https://zmi.ck.ua/sotsium/v-chpb-vdbulosya-vdkrittja-ta-prezentatsiya-trenajeru-vognevij-modul.html?fbclid=IwAR1BMyUPTDSiCfDmhjuc3CV2EbQxoAZB3leuyyR9nc-B8EkUe2dV0XRZTEg> (дата звернення: 25.02.2021).

3. Рятувальників у Черкасах навчатимуть на спеціальному тренажері «Вогневий модуль». *Прочерк* 28 листопада 2020 р. URL: <https://procherk.info/news/7-cherkassy/87582-rjatuvalnikiv-u-cherkasah-navchatimut-na-spetsialnomu-trenazheri-vognevij-modul?fbclid=IwAR30dOxu-T6WNLtdFTbAkbWRW4xN0KcjAs0LP1MxAFDmSvS-26oqKWd0VnE/> (дата звернення: 25.02.2021).

УДК 614.842.4

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ОПОВІЩЕННЯ НАСЕЛЕННЯ ПРО ЗАГРОЗУ ТА ВИНИКНЕННЯ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

Роман ЯКОВЧУК, канд. техн. наук,

Віктор КОВАЛЬЧУК, канд. держ. упр., Олена ВОЗНЯК,

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

Одним з основних умов забезпечення необхідного рівня безпеки населення в мирний час і в особливий період є організація, створення і функціонування ефективної системи оповіщення населення та органів управління про загрозу та виникнення НС.

Оповіщення та інформування населення є однією з головних складових системи управління і однією з основних завдань органів управління всіх рівнів, які організують захист в НС мирного і воєнного часу. Вона починається зі своєчасного оповіщення та інформування про виникнення або загрозу виникнення будь-якої небезпеки [1].

Мета створення системи оповіщення міста – забезпечення своєчасного доведення сигналів оповіщення та інформації про небезпеки, що виникають при веденні військових дій або внаслідок цих дій, а також загрозу виникнення або виникнення НС до населення, органів управління.

Оповіщення починається з передачі обумовлених, заздалегідь встановлених і зрозумілих населенню сигналів оповіщення (звук сирени, гудки і т. д.) [2].

Одна з головних проблем – громадяни не знають, що робити в разі виникнення НС. Далі не кожен, почувши виття сирени, кинеється до телевізора або радіоприймача. Так і багато керівників не знають правил поведінки при виникненні НС.

Основа неготовності населення багато в чому обумовлена недосконалістю системи інформування та оповіщення населення про надзвичайні ситуації:

- відсутністю прогностичних моделей поетапного інформування населення про час передбачуваного виникнення небезпечних подій і явищ (наприклад, сезонних);

- відсутністю у населення інформації про те, як діяти при виникненні того чи іншого небезпечного події (явища), що призводить до розгубленості людей при виникненні надзвичайних ситуацій;

- недостатньою або частковою інформованістю населення про особливості дій при локалізації та ліквідації НС;

- відсутністю у більшості людей знань про особливості розвитку різних видів небезпечних техногенних подій і природних явищ.

Слід донести до населення систематизовані відомості, необхідні для підвищення безпеки життєдіяльності: про попередження потенційних НС, правила поведінки, способах захисту і т.д. При цьому необхідно враховувати, що суспільство неоднорідне у соціальному, економічному, етнічному, віковому, статевому, сімейному, професійному, освітньому та інших відносинах. Соціальні відмінності між групами населення відображаються на їх інформованості.

При інформуванні населення слід використовувати всі можливі засоби передачі і поширення інформації [3]. Це зв'язано з тим що в даний час, згідно зі статистикою, люди отримують інформацію з найбільш різноманітних джерел, в залежності від своєї соціальної, вікової, професійної, освітньої та ін. приналежності. Найпопулярнішими на даний момент для різних вікових груп вважаються телебачення та Інтернет. Але є люди, що отримують інформацію з випадкових джерел або не цікавиться новинами в

принципі. Як показує статистика, поки на першому місці по довірі і отримання інформації у населення знаходиться телебачення і інші ЗМІ.

Все більшого поширення, як засіб отримання інформації, набуває Інтернет, все більше людей стають його користувачами і все більше довіри до інформації, отриманої в ньому. Більш того, все більшого поширення набувають віртуальні соціальні мережі, які представляють великі можливості по розповсюдженню інформації серед населення.

Спеціальні пристрої дозволяють інформувати населення в місцях масового перебування людей. Мобільні та автономні пристрої дозволять оповістити невеликі групи людей або знаходиться на віддалі людини.

Можна виділити основні функції інформаційного повідомлення до, під час і після виникнення НС: пізнавальна, соціальна, психологічна, що впливає, прогностична. Повідомлення повинно складатися з урахуванням того, коли воно вийде в ефір. Наприклад, якщо інформація передається як навчальний матеріал, то на першому місці повинна бути просвітницька, пізнавальна функція. Якщо ж повідомлення передається після ліквідації НС, то на першому місці повинна стояти психологічна функція ЗМІ, спрямована на зняття психологічного навантаження.

Повідомлення про надзвичайну ситуацію має бути простим і коротким, відкритим і достовірним, чітким і об'єктивним, фактично точним. До того ж воно повинно передаватися оперативно, за мінімальний час.

При складанні оперативного повідомлення потрібно враховувати, що воно не має створювати панічний настрій. Постраждалими добре сприймається не більше 5-6 слів або словосполучень в реченні. Для швидкого оповіщення і раціональної поведінки людей в кризових ситуаціях необхідно мати шаблони повідомлень для різних видів НС.

Успішний захист від наслідків надзвичайних ситуацій можливий при своєчасному отриманні або доведенні сигналів оповіщення цивільного захисту. У цих випадках ситуація може виявитися найрізноманітнішою, а часом і дуже складною. Від кожного громадянина вимагатиметься висока дисциплінованість і організованість, вправні, чіткі дії і нерідко прийняття самостійних рішень. За короткий час необхідно підготувати до захисту себе, свою сім'ю і житло, взяти участь у підготовці до захисту підприємства (організації), на якому працюєш, і населеного пункту, у якому живеш [4].

ЛІТЕРАТУРА

1. Постанова Кабінету Міністрів України від 26 червня 2013 р. № 444 «Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях».

2. Кодекс цивільного захисту України від 2 жовтня 2012 року № 5403-VI.

3. Постанова Кабінету Міністрів України від 27 вересня 2017 р. № 733 «Про затвердження Положення про організацію оповіщення про загрозу

виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій та зв'язку у сфері цивільного захисту».

4. Положешний В.В., Єлісєєв В.Н. Організація оповіщення та інформування про загрозу виникнення надзвичайних ситуацій. Науковий збірник ІДУЦЗ № 4, 2016. С.75–83.

Тетяна ЧУБІНА

ТРЕНАЖЕР «ВОГНЕВИЙ МОДУЛЬ» ЯК РЕЗУЛЬТАТ РЕАЛІЗАЦІЇ
ПРОЄКТУ МІНІСТЕРСТВА ЗАКОРДОННИХ СПРАВ
РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩА «ПОЛЬСЬКА ДОПОМОГА»306

Роман ЯКОВЧУК, Віктор КОВАЛЬЧУК, Олена ВОЗНЯК

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ОПОВІЩЕННЯ НАСЕЛЕННЯ
ПРО ЗАГРОЗУ ТА ВИНИКНЕННЯ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ307

Наукове видання

*Матеріали XII Міжнародної
науково-практичної конференції*

**ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ГАСІННЯ ПОЖЕЖ
ТА ЛІКВІДАЦІЇ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ**

*За зміст наданих матеріалів, а також за використання
відомостей, не рекомендованих до відкритої публікації,
відповідальність несуть автори опублікованих матеріалів.*

*Тези друкуються зі збереженням авторської орфографії
та пунктуації*

© Дизайн обкладинки – Федоренко С. С., 2012
© Дизайн емблеми конференції – Бурляй І. В., 2012

Підписано до друку 29.03.2021 р. Замовлення № 8.

Обл.-вид. арк. 17,56. Ум. друк. арк. 20,12.

Черкаський інститут пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля
Національного університету цивільного захисту України
18034, м. Черкаси, вул. Онопрієнка, 8.